

Remissyttrande över rapporten Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018–02237), M2017/02654/ke

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Jönköpings län instämmer i stort till de förslag och rekommendationer som Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, redovisat i rapporten.

Länsstyrelsen har inga tillägg vad gäller beräkningar som rör skyddsnivåer, skyddsavstånd eller avstånd rörande beredskapszoner och planeringsavstånd.

Det är positivt att ändringar i lagstiftningen föreslås som betonar vikten av att planera för och vidta relevanta skyddsåtgärder.

Däremot anser Länsstyrelsen att konsekvenser och påverkan av föreslagna beredskapszoner och framförallt planeringsavstånd gentemot omkringliggande län inte är tydligt utrett eller presenterat i rapporten avseende vissa punkter.

Frågor rörande ledning och samverkan på olika nivåer, tillgång till information och specialistkompetens från centrala aktörer, omfattning av skyddsåtgärder som ska planeras samt finansiering för omkringliggande län behöver förtydligas.

Slutsatser

Utredningen medför stor påverkan på Länsstyrelsens utvecklingsarbete och förvaltning, teknik, utbildning och övning samt samverkan och ledning (se punkterna nedan). *Det är viktigt att klarlägga uppdragen och att omkringliggande län får erforderliga resurser för att klara dessa.*

- För att kunna agera och minska den totala skadepåverkan kan det vara avgörande att få tidig information vid en händelse eller befarad händelse. Även om personer som vistas i grannlänerna utanför beredskapszonerna inte riskerar få deterministiska skador, kan annan skadepåverkan bli omfattande om fel åtgärder görs eller åtgärder görs för sent. Det kan utöver personsäkerhet ge stora konsekvenser på t ex djurhållning och livsmedelsproduktion. Samverkan gentemot centrala aktörer som SSM, SMHI, SJV och MSB måste utvecklas och säkerställas. Länsstyrelsernas planer bör stämma överens i princip vad gäller hantering av jodtabletter, inrymning och utrymning för att ha en enad front utåt mot medborgarna

och inte skapa misstro hos allmänheten. Sen kan själva utförandet skilja mellan län och kommuner. Därutöver ska samverka med aktörer i det egna länet, kommuner, region/landsting, Polis, Försvarsmakt m.fl. fungera. Länsstyrelsen anser att utredningen inte har belyst samverka mellan nationell nivå och regional nivå samt på regional nivå mellan kärnkraftslän och omkringliggande län inom planeringsavstånd i tillräcklig omfattning.

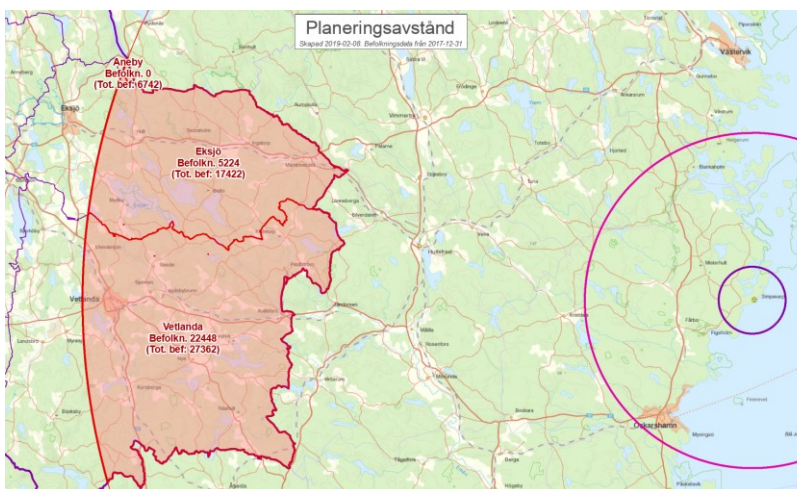
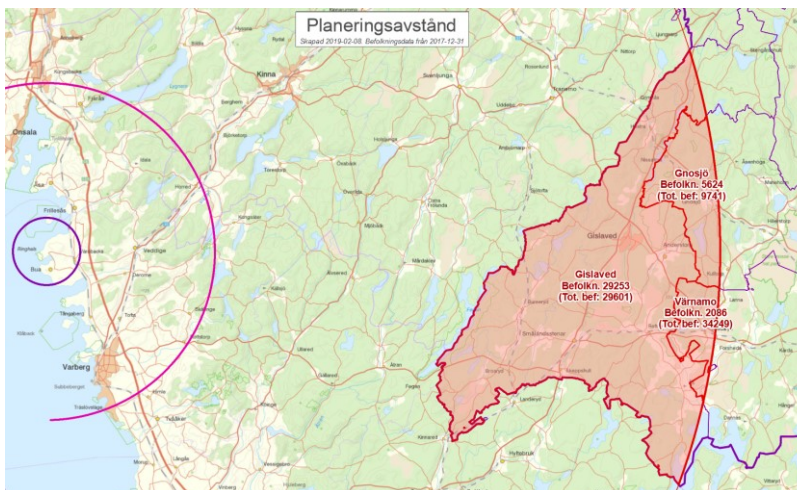
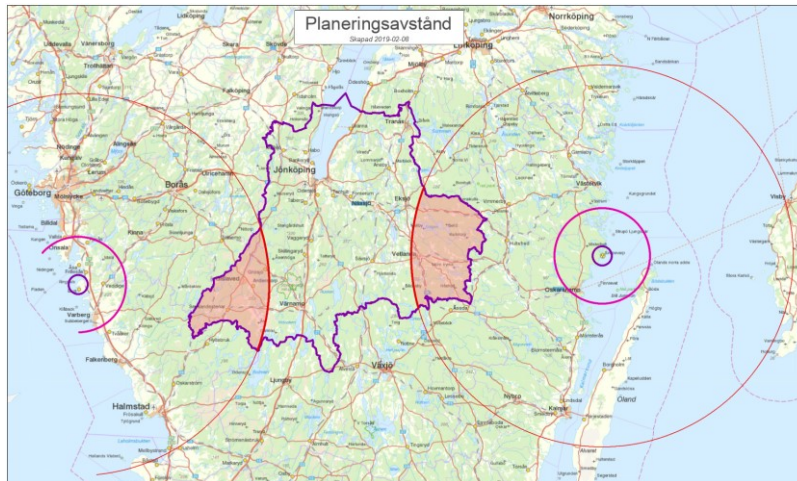
- Rapporten upplevs otydlig när det gäller begreppet ”planeringsavstånd”. Inledningsvis saknas det kartunderlag för planeringsavstånden. Stundtals används begreppet beredskapszoner som ett samlingsbegrepp för både inre/yttra beredskapszonerna och planeringsavstånden och stundtals innefattar de inte de sistnämnda. När det gäller inre/yttra beredskapszonerna anges de mer som ett område som innefattar personer, verksamheter, mark mm. Vidare behandlas gränsdragningen så att denna ska bli praktisk hanterbar för inre/yttra beredskapszon. Motsvarande resonemang saknas dock när det gäller planeringsavstånd. För att kunna planera för mätning och eventuella åtgärder är detta viktiga utgångspunkter.
- På sid 92 framgår att *”förslaget på planeringsavstånd innebär att det krävs viss beredskapsplanering även i omkringliggande län.”* Förslagen på skyddsåtgärder (utrymning, inrymning samt utdelning av jodtabletter) i rapporten är i flera delar lika för beredskapszonerna och planeringsavståndet. När det gäller jodhanteringen skiljer det sig i när och hur utdelningen görs. En annan stor skillnad är förstås varningssystemen som endast ska finnas i beredskapszonerna, tidsaspekten samt att det inom planeringsavståndet måste organiseras system för manuella mät- och analysfunktioner.

Länsstyrelsen ser skärpningen av kraven som framkommer i förslagen som mer omfattande än skrivningen ”viss beredskapsplanering” antyder. Därav är det angeläget att kunna utläsa vad de ekonomiska konsekvenserna förväntas bli och hur medelstildning planeras ske. I tabell 18. presenteras förvaltningskostnader för kärnkraftslän respektive omkringliggande län. När det gäller utvecklingskostnaden saknas sådan uppdelning. Det går inte heller att utläsa hur den sammanlagda summan för förvaltningskostnader för omkringliggande län är tänkt att fördelas mellan länen.

För att länsstyrelserna i omkringliggande län ska kunna ha en uppfattning om det planeringsarbete som kommer att åläggas dem och vilka resurser som måste till, behövs förtydligande göras avseende omfattning på skyddsåtgärder och strålningsmätningorganisation samt kostnader och ersättningar kopplade till dessa både för utveckling och förvaltning.

Datum
2019-03-01Diarienummer
452-9073-2018

Översiktliga kartbilder nedan har Länsstyrelsen tagit fram för att försöka skapa sig en uppfattning om områdets utbredning inom planeringsavståndet samt hur många personer som bor i området och kan bli berörda av skyddsåtgärder på något sätt.

- För omkringliggande länsstyrelser inom planeringsavstånd bör också kompetens på personal, beaktas i större omsträckning än som redovisas i rapporten. För att få ett gott resultat av arbetet krävs bl a kompetensutveckling för:
 - Utbildning och övning avseende strålningsmätning.
 - Analys och skyddsåtgärder.
 - Ledning och samverkan.
 - Sanering.

I rapporten har kostnadsfördelningen tagit hänsyn till att tidigare tilldelade medel till kärnkraftslänen varit otillräckliga, varför extra påslag föreslås. Omkringliggande län har inte haft några extra resurser och behoven av kunskapsuppbyggnad vid införandet av planeringsavstånd och krav på planering för åtgärder sannolikt är större än för kärnkraftslänen, som haft tillgång till resurser att arbeta kontinuerligt med dessa frågor.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Anneli Wirtén efter föredragning av beredskapshandläggare Helle Unosdotter.

(kopia till anna.sanell@regeringskansliet.se)